

ŽÍT FRANTIŠKÁNSKÉ CHARISMA V DNEŠNÍM SVĚTĚ

40 let po *Seraphicus Patriarcha*

“VYSLÁNÍ JAKO SVĚDČIA NÁSTROJE” (srv. Řehole SFŘ 6)

Sekulární františkáni v církvi a ve světě

Fr. Francis Bongajum Dor, OFMCap.

Úvod

Svatý František z Assisi velmi toužil vložit do Řehole kapitolu o misiích, “*pro ty, kteří půjdou mezi Saracény a jiné nevěřící*”. Řehole stanoví takto: “*Bratři, kteří půjdou mezi nevěřící, mohou mezi nimi duchovně působit dvojím způsobem. Jeden způsob spočívá v tom, že nebudou začínat hádky nebo spory, ale »kvůli Pánovi se podřídí každému lidskému zřízení« (1 Petr 2,13) a vyznají, že jsou křesťané.*¹ Tedy František viděl prosté svědectví křesťanského života jako skutek evangelizace. Současná Řehole Sekulárního františkánského řádu (SFŘ) znovu objevuje Františkova ducha svědectví a chce, aby upřednostňovaný způsob apoštolátu sekulárního františkána byl “osobním svědectvím v prostředí, ve kterém žijí a slouží, pro budování Božího království v situacích tohoto světa”².

V tomto článku přinášíme další ze série reflexí generálních asistentů SFŘ, tištěných v letošních číslech Koinonie při příležitosti 40. výročí současné Řehole. V této reflexi se zaměříme na šestou kapitolu Řehole³, a to ve čtyřech bodech: 1. Povolání a poslání Kristem a církví, 2. Síla osobního svědectví, 3. Bratrské společenství jako znamení obnovy, 4. Konflikty jako příležitost svědčit.

1. Povolání a poslání Kristem a církví

Když chce vůdce v severozápadním Kamerunu, v kultuře lidí ze Nso', sdělit důležitou zprávu (obvykle se to děje v den konání trhu), posel prochází tiše tržištěm s větvíčkou rostliny, která je známá jako “mírová ratolest”. Pohled na ratolest stačí k tomu, aby se lidi shromáždili a vyslechli zprávu. Pokud by posel neměl ratolest, nikdo by si ho nevšiml. Jeho význam je v tom, že byl poslán. Profesi, příslibem evangelijního života, je sekulární františkán hlouběji a vědoměji spojen s misí církve. Je důležité, že se sekulární františkán cítí povolán a poslán Kristem a jeho církví.

Svatý František byl poslán opravit církev. Nejprve pocítil povolání konat pokání. Pak se skrze setkání s malomocným dostal k tomu, aby malomocným se soucitě a milosrdně sloužil.⁴

¹Nepotvrzená řehole, XVI.

²Srv. Řehole SFŘ 6 a Generální konstituce SFŘ, čl. 17.

³ “*Když byli ve křtu spolu s Kristem pohřbeni a vzkříšeni, a tak se stali živými údy církve, a když k němu byli ještě těsněji připojeni skrze profesi, ať se stanou svědky a nástroji jeho poslání mezi lidmi a hlásají Krista životem i slovy. A protože se nechali inspirovat sv. Františkem a spolu s ním jsou povoláni obnovovat církev, ať se horlivě snaží žít v plném společenství s papežem, biskupy a kněžími a napomáhají otevřenému i apoštolsky tvořivému a plodnému dialogu plnému důvěry*” ; (Řehole SFŘ 6, srv. Gen. konstituce SFŘ, čl. 17).

⁴ “*Pán dal mně, bratru Františkovi, abych takto začal dělat pokání: když jsem ještě vězel v hříších, zdálo se mi nesnesitelně hrozné, měl-li jsem se setkat s malomocnými. Proto sám Pán mě dovedl mezi ně a prokazoval jsem jim skutky milosrdnosti. A když jsem od nich odcházel, pak to, co se mi zdálo hrozné, proměnilo se mi v radost pro duši i tělo.*” (Závět' 1-3). O významu této zkušenosti pro Františkův život a spiritualitu viz P. MARANESI, *Facere misericordiam, la conversione di Francesco d'Assisi*, 2007.

Nakonec Serafický otec dostává povolání opravit dům Boží. Legenda tří druhů podává tento historický fakt takto:

“Po několika dnech, když šel kolem kostelíčka svatého Damiána, zaslechl vnitřní hlas, aby vešel a pomodlil se. Vstoupil tam tedy a před obrazem Ukřižovaného se začal vroucně modlit. A tu ho Ukřižovaný mile a přívětivě oslovil: »Františku, což nevidíš, že se můj dům rozpadá? Jdi a oprav jej.«⁵.

Pokud, jak věříme, takto k Františkovi promluvil Bůh, platnost těchto slov by neměla být omezena na určitý čas a prostor. *“Tak tomu bude s mým slovem, které vychází z mých úst: Nenavrátí se ke mně s prázdnou, nýbrž vykoná, co chci, vykoná zdárně, k čemu jsem je poslal.“* (Is 55:11). Toto slovo začal František naplňovat a po staletí v tom pokračují následníci jeho ducha a charismatu. Takže všichni, kteří se považují za syny sv. Františka, cítí, že obzvláště jich se týká obnova církve, Boží dílo silou jeho Slova.

František a jeho druhové dostali od církve schválení pro jejich způsob života a pro jejich kazatelskou misií týkající se pokání.⁶ Kromě toho František a jeho bratři věděli, jak misií dělat. Františkánská misie byla v našich dnech nevidaně obnovena osobností a dílem papeže Františka a jeho předchůdců. 18. dubna 2009, v rámci nádherné Rohožkové kapituly, která byla zorganizována na připomínku 800 let vzniku františkánského hnutí, pronesl papež Benedikt XVI. tato závažná slova: *“Jděte a pokračujte v “opravě domu” našeho Pána Ježíše Krista, kterým je církev. ... církev lidí a společenství! Stejně jako František, vždycky začněte u sebe!”*⁷. Povzbuzení papeže Jana Pavla II. k účastníkům Generální kapituly SFŘ v roce 1982 si stále uchovalo svou sílu: *“Milujte, studujte a žijte svou Řeholi, protože její hodnoty jsou zásadně evangelijní. Žijte tyto hodnoty v bratrském společenství a žijte je ve světě, ve kterém jste skrze své sekulární povolání zapojeni a zakořenění. Žijte tyto hodnoty evangelia ve svých rodinách, předávejte víru modlitbou, příkladem a vyučováním. Žijte evangelijní výzvy vzájemné lásky, věrnosti a respektu k životu”*⁸.

2. Síla osobního svědectví

Jednou jsem jel do Říma, abych navštívil Mezinárodní kolej sv. Vavřince z Brindisi. Když jsem přijel, bratr, který mě přijal, udělal zdánlivě nepatrné gesto, které mě ale zasáhlo. Na chodbě našel na zemi kousek papíru, který sebral a hodil do koše. Neudělal to proto, aby dal někomu lekci, ale protože bylo zapotřebí to udělat, a mně hodně napovědělo. Toto je síla svědectví. Slova papeže Pavla VI. o osobním svědectví jsou symbolická. Říká: *“dnešní člověk raději naslouchá svědkům, kteří něco dokazují činy, než učitelům, kteří to vykládají slovy, a učitelům naslouchá jen tehdy, jsou-li zároveň i svědky.”*⁹ Prosté, jednoduché svědectví přitahuje svojí krásou.

Pro sekulární františkány platí: *“osobní svědectví v prostředí, v němž žijí, a služba při budování Božího království v tomto světě jsou přednostní formou jejich apoštolátu”*¹⁰. V dnešní době ohrožují nebezpečné ideologie stabilitu rodiny, korupce institucí destabilizuje celé společnosti a vyvolává

⁵Legenda tří druhů, odst. 13.

⁶František zpočátku nekázal lidem (srv. Legenda tří druhů, 33). Papež Innocent III. řekl Františkovi a jeho 11 druhům: *“Bratři, jděte s Pánem Bohem, a jak vám bude vnukat, kažte lidem pokání. (Legenda tří druhů, 49).*

⁷Projev Svatého otce Benedikta XVI. k členům františkánské rodiny, účastníkům se Rohožkové kapituly. Náměstí apoštolského paláce v Castel Gandolfu, sobota 18. dubna 2009, zde: http://w2.vatican.va/content/benedict-xvi/it/speeches/2009/april/documents/hf_ben-xvi_spe_20090418_capitolo-stuoie.html

⁸Projev papeže Jana Pavla II. k členům Mezinárodní rady SFŘ, pondělí 27. září 1982, zde: http://w2.vatican.va/content/john-paul-ii/it/speeches/1982/september/documents/hf_jp-ii_spe_19820927_ordine-francescano.html

⁹Pavel VI., apoštolská exhortace Hlásání evangelia (*Evangelii nuntiandi*) n° 41.

¹⁰Generální konstituce SFŘ, čl. 17.

krvavé války. V tuto dobu se proto církve zasazují o propagaci rodiny, spravedlnosti a míru, o péči o “matku zemi”, náš “společný domov”¹¹. Každý sekulární františkán, který setrvává ve věrnosti svojí rodině navzdory obtížím společného života, který se vyhýbá korupci, propaguje spravedlnost a mír a stará se o životní prostředí, ve shodě se svým závazkem evangelijního života, stává se ve svém okolí světlem, jako to vyjadřuje rčení: “čím tmavší je noc, tím jasnější je jiskra”. Je důležité si připomínat, že Bůh by nebyl zničil Sodomu a Gomoru, pokud by zde byl nalezl alespoň deset spravedlivých¹².

Laura a Luigi měli dceru Mariannu, která zemřela pár minut po svém narození kvůli vrozené malformaci. Bylo jim doporučováno umělé přerušování těhotenství, které jasně odmítli, aby umožnili své dceři žít čas, který jí Bůh v tomto životě daroval. O 10 let později Laura vypravuje jejich příběh a říká: “... kdybychom to nebyli my, kdo obhájil hodnotu křehkého života naší dcery, kdo jiný by to udělal místo nás?”¹³ Mnoho důležitých rozhodnutí závisí na jednotlivci nebo na páru. Michel Quoist to říká ve své básni:

“...Jako symfonie potřebuje každou notu
jako kniha potřebuje každé slovo ...
Tak celé lidstvo potřebuje Tebe
tady kde jsi, jedinečný, nenahraditelný.”¹⁴

3. Bratrské společenství jako znamení obnovy

V minulém čísle Koinonie vykládal fr. Alfred Parambathu OFMConv téma bratrství ve františkánské spiritualitě a jeho význam pro SFŘ podle nové řehole¹⁵. Mimo jiné zdůraznil, že *povolání do SFŘ je povoláním k bratrskému životu, protože sekulární františkáni jsou povoláni budovat svět, který je bratrštější a více odpovídá evangeliu* (Řehole 14). V červenci 2016 jsme se účastnili Světových dnů mládeže v Krakově, a to ve skupině františkánské mládeže z mnoha různých zemí: z Filipín, Koreje, Polska, Chorvatska, Ugandy, Čadu, Indie, Pakistánu, Číny, Vietnamu, Kamerunu atd. Byla to neobyčejná skupina. Zatímco ostatní skupiny nesly vlajku své země, naše skupina nesla mnoho vlajek zemí, které jsme reprezentovali. Bylo úžasné vidět, jak vlajky Indie a Pakistánu jdou vedle sebe. Občas se někdo zeptal, odkud jsme. Celá skupina pak odpověděla společně: “*my jsme YouFra - františkánská mládež!*”

Když v SFŘ žijeme bratrství podle požadavků Řehole, opravujeme tím církve a současně svědčíme o světu, který přijde¹⁶. Jelikož i SFŘ je ohrožený nebezpečím rozdělení, které ohrožuje společnost obecně a církve obzvlášť, řehole SFŘ zve každého ke každodennímu obrácení¹⁷. Konat pokání znamená usilovat o to, abychom dávali Kristu vždy centrální místo v našem osobním i komunitním životě. Kristus, který je pro nás “cesta, pravda a život”, činí z nás bratry, a jednota je možná pouze v jeho duchu.

¹¹Srv. papež František, encyklika *Laudato si* s podtitulem O péči o společný domov, Řím, 24. května 2015.

¹²Srv. Gn 18:32.

¹³Z odkazu Laury Lippolis a Luigi Gasparreho podle *Voce Francescana*, Dvojměsíčník formace a propagace bratří kapucínů z Marche, 3/2017, str. 22-25.

¹⁴Michael Quoist, “ha bisogno di te” v “Il venerabile P. Innocenzo da Caltagirone”, n° Duben-červen 2017, titulní strana.

¹⁵Srv. Koinonia 2017 n° 2.

¹⁶Srv. řehole SFŘ 12.

¹⁷Srv. řehole SFŘ 7.

4. Konflikty jako příležitost svědčit

Konflikty jsou součástí společného života. Když mluvíme o bratrském společenství, obvykle hned myslíme na dobré vztahy. Bible nám ale ukazuje jinou tvář společenství: je to místo napětí a někdy bratrovražedných bojů a konfliktů, soupeřivosti, a dokonce i nenávisti, žárlivosti a zrady.¹⁸ Stačí, když zde zmíníme ukázkové případy Kaina a Abela, Izáka a Izmaele, Jákoba a Ezau, Josefa a jeho bratrů. V minulém díle fr. Alfred také poukázal na konflikty sv. Františka s jeho komunitou. Můžeme tedy říct, že společenství je pochopitelně místem soupeření a konfliktů: i mezi apoštoly byly zápasy o to, kdo bude na prvních místech. Proto odlišnost křesťanské komunity nespočívá v tom, že by v ní nebyly napětí a konflikty, ale ve způsobu, jakým se s nimi zachází; *“Tehdy přistoupil Petr k Ježíšovi a řekl mu: 'Pane, kolikrát mám odpustit svému bratru, když proti mně zhřeší? Snad až sedmkrát?’ Ježíš mu odpověděl: 'Pravím ti, ne sedmkrát, ale až sedmdesátkrát sedmkrát.’* (Mt 18,21-22). Konflikty zvládané v evangelijním duchu milosrdenství a smíření mění naše společenství v důvěryhodné svědky Božího království na zemi. Ve světě, který je hluboce raněn rozdělením podle národnosti, jazyka, rasy, kmene, kasty, barvy atd., je společenství lidí přicházejících z odlišných skupin skutečným prorockým znamením toho, že Bůh sjednotil všechno v Kristu.

Závěr

Současná řehole SFŘ je životním plánem, který ztělesňuje sen církve Druhého vatikánského koncilu o univerzálním povolání ke svatosti a o účasti laiků v misijní práci církve. Nová Řehole si dnes, 40 let po svém vzniku, stále uchovává svoji svěžest a svoji evangelijní sílu k obnově církve a k tomu, aby jako kvas proměňovala společnost. První slova papeže Františka na svatopetrském náměstí, určená celému světu, který ho vítal jako nového římského biskupa, mají silný ozvuk zvláště pro františkány: *“A nyní se vydejme na cestu: ... je to cesta církve Říma, která v lásce vede všechny ostatní církve. Cesta bratrství, lásky, důvěry mezi námi... modleme se za celý svět, aby v něm byl veliký duch bratrství”*¹⁹.

Překlad z anglické verze: Tereza Skálová

¹⁸K tomuto tématu viz: TEDROS ABRAHA, *La Fratellanza nella Bibbia*, kurz na papežské univerzitě Antonianum, 2010.

¹⁹První pozdrav papeže Františka, 13. března 2013, podle

http://w2.vatican.va/content/francesco/fr/speeches/2013/march/documents/papa-francesco_20130313_benedizione-urbi-et-orbi.html